

การรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายชาญชัย บุญเสนอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-577-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019270 I1624.2079

GROUP FORMATION OF NORTHEASTERN MEMBERS OF THE PARLIAMENT

Mr. Chanchai Boonsaner

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-577-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
โดย นายชาญชัย บุญเสนอ
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

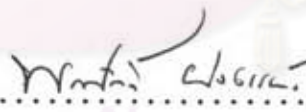

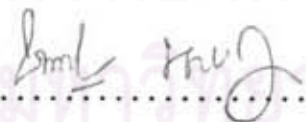
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุณ สุภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหัต หงษ์ทองคำ)

..... กรรมการ
(นายบวร ภูจรีต)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชาลชัย บุญเสนอ : การรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(GROUP FORMATION OF NORTHEASTERN MEMBERS OF THE PARLIAMENT)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 159 หน้า, ISBN 974-582-577-8

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จาก 9 พรรคการเมือง ว่า อุดมการณ์ทางการเมือง ผลประโยชน์ทางการเมืองที่ได้รับ และภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสังกัดพรรคการเมืองนั้น ๆ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือไม่

แบบการวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ เก็บข้อมูลจาก ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 107 คน จากจำนวนทั้งหมด 128 คน โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ 2536

ผลการวิจัยพบว่า การเข้าสังกัดพรรคการเมืองทั้ง 9 พรรค ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ พรรคเอกภาพ พรรคชาติพัฒนา พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคความหวังใหม่ พรรคเสรีธรรม พรรคกิจสังคม พรรคมวลชน และพรรคพลังธรรม นั้น อุดมการณ์ทางการเมือง ผลประโยชน์ทางการเมืองที่ได้รับ และภาวะผู้นำยังไม่มีความเด่นชัดเพียงพอที่จะถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการตัดสินใจเข้าสังกัดพรรคการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กล่าวคือ ความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกพรรคการเมืองในเรื่องดังกล่าวมีความแตกต่างกันน้อยมาก ผลการวิเคราะห์ชี้ว่า ความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลมาน้อยนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ทางการเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การปกครอง .....

สาขาวิชา ..... การปกครอง .....

ปีการศึกษา ..... 2535 .....

ลายมือชื่อนิติ ....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##C331684 : MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD: : GROUP FORMATION / MEMBER OF THE PARLIAMENT/ THE NORTHEAST
CHANCHAI BOONSANER : GROUP FORMATION OF NORTHEASTERN MEMBERS OF
THE PARLIAMENT. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHAEW,
Ph.D. 159 pp. ISBN 974-582-577-8

The main decision objective of this research is to find out factors affecting the intention of join political parties of the members of the parliament from the northeastern provinces. The factors are political ideologies, expected political interest gains, and leadership.

This research is carried out through distribution of questionnaires and structured interviews of 107 out of the overall 128 members of parliament of the northeast in January 1993.

The research result shows that political ideologies, expected political interests, as well as leadership are not distinguished criteria for their decision to join political parties, namely : the Solidarity, the Chatpatana, the Democrat, the Chat-Thai, the New Aspiration, the Social Action, the Mass, and the Palang-Dham parties.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....การปกครอง.....

สาขาวิชา.....การปกครอง.....

ปีการศึกษา 2535.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยสติปัญญาและความเมตตากรุณาของท่านรองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ท่านได้ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา และให้เสรีภาพทางวิชาการแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการวิจัยด้วยดี และขอขอบพระคุณท่าน ศาสตราจารย์จรูญ สุภาพ และท่านรองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ นายบวร ภูจรีต ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา และรับเป็นกรรมการสอบเค้าโครงการวิจัยและสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งท่านอาจารย์ทุกท่านที่มีได้เอื้ออำนวย ทั้งนี้ ซึ่งได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยจะระลึกถึงพระคุณของท่านตลอดไป

ขอขอบพระคุณ ฯพณฯ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสังข์ทอง ศรีศรีเรศ) และเพื่อน ๆ ร่วมงานทุกท่านที่มีได้เอื้ออำนวยในที่นี้ให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาอย่างเต็มที่ รวมทั้งช่วยเหลือในการให้สัมภาษณ์และแจกแบบสอบถาม ถ้าผู้วิจัยไม่ได้รับการสนับสนุนจากท่านเหล่านี้แล้วผู้วิจัยก็คิดว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้ก็ไม้อาจสำเร็จลงได้

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีอาจปรากฏเป็นรูปเล่มได้เลยถ้าผู้วิจัยไม่ได้รับความกรุณาจาก คุณวินัย สิทธิมงคล และคุณลาวัณย์ พงษ์สุวรรณ ที่กรุณาเป็นธุระในการเตรียมแบบสอบถามและจัดพิมพ์ให้ซึ่งผู้วิจัย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ที่จะออกกล่าวถึงไม่ได้คือ บิดา มารดา และคุณวัลย์ลดา บุญเสนอ เด็กชายพิชญ์ บุญเสนอ และเด็กชายพัชร บุญเสนอ ที่ให้กำลังใจนับตั้งแต่ผู้วิจัยได้เข้าศึกษาจนกระทั่งผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ความผิดพลาดของวิทยานิพนธ์นี้ถือว่าเป็นข้อบกพร่องทางปัญญา ความสามารถ และความคิด ของผู้วิจัยแต่เพียงผู้เดียว .00

ชาญชัย บุญเสนอ

12 มีนาคม 2536

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปประกอบ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
สภาพทั่วไปและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	7
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	8
ข้อจำกัดของการศึกษาวิจัย.....	8
กรอบทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง.....	9
สมมติฐานในการศึกษาวิจัย.....	9
วิธีการศึกษา.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
การนำเสนอผลการศึกษา.....	14
2 แนวความคิดเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	15
กลุ่ม.....	15
อุดมการณ์ทางการเมือง.....	28
ความหมายของอุดมการณ์ทางการเมือง.....	29
ลักษณะและหน้าที่ของอุดมการณ์.....	32
ผลประโยชน์.....	34
ภาวะผู้นำ.....	35
การศึกษาภาวะผู้นำ.....	41
การยอมรับภาวะผู้นำ.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 สภาพทั่วไปของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	47
สภาพทั่วไป.....	47
สภาพภูมิศาสตร์.....	48
ประชากร.....	50
สภาพเศรษฐกิจและสังคม.....	52
เศรษฐกิจ.....	54
สังคม.....	56
การเมือง.....	56
4 การรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	68
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชากรวิจัย.....	68
ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	74
อุดมการณ์ทางการเมือง.....	74
ผลประโยชน์ทางการเมือง.....	81
ภาวะผู้นำและการยอมรับ.....	91
สรุป.....	112
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	113
การรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	116
ข้อเสนอแนะ.....	122
บรรณานุกรม.....	130
ภาคผนวก.....	135
ประวัติผู้เขียน.....	159

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	51
3.2 รายได้ต่อคนต่อปีของคนไทย.....	53
3.3 จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. 2535.....	58
3.4 จำนวนผู้สมัคร ส.ส. จำแนกตามจังหวัด.....	59
3.5 คุณสมบัติของผู้สมัคร ส.ส.....	62
3.6 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 13 กันยายน 2535.....	64
3.7 ส.ส. เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535.....	66
4.1 ประชากรวิจัยที่ตอบแบบสอบถาม.....	70
4.2 อุดมการณ์ทางการเมืองของ ส.ส.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	76
4.3 ทักษะติดต่อผลประโยชน์ทางการเมืองของ ส.ส.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	85
4.4 ทักษะติดต่อภาวะผู้นำของ ส.ส.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	94
4.5 อุดมการณ์ทางการเมืองของ ส.ส.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตอบแบบสอบถาม... 01	01
4.6 ผลประโยชน์ทางการเมืองของ ส.ส.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตอบแบบสอบถาม. 105	105
4.7 ภาวะผู้นำทางการเมืองของ ส.ส.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตอบแบบสอบถาม... 109	109

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญประกอบ

รูปที่	หน้า
2.1	23

2.1 วจรแห่งความสัฒพันธ์ของสังคมไทย..... 23

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย